

KLAGANDE

Barn- och utbildningsnämnden i Falköpings kommun

MOTPART

1. Lovis Sturkell, 20120116-8687
2. Sigrid Sturkell, 20140713-0747

Vårdnadshavare för 1 och 2: Andreas Adolfsson och Anna Sturkell

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Jönköpings dom den 5 mars 2021 i mål nr 5584-20,
se bilaga A

SAKEN

Skolskjuts enligt skollagen (2010:800)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens avgörande och fastställer Barn- och utbildningsnämnden i Falköpings kommuns beslut den 11 september 2020, dnr 2020/01167.

YRKANDEN M.M.

Barn- och utbildningsnämnden i Falköpings kommun yrkar att nämndens beslut den 11 september 2020 ska fastställas och anför bland annat följande. Elever som går i förskoleklass och upp till årskurs tre förväntas kunna ta sig två och en halv kilometer till sin skola. Detta förutsätter att föräldrar till barn i låg ålder tar ansvar för barnens färdväg. Vad som har anförts om barnens mognad och möjlighet att klara av att ta sig till och från den anvisade hållplatsen omfattas av det normala föräldraansvaret. Trafikförhållandena på vägsträckan skiljer sig inte från många andra grusvägar i kommunen med låg trafikintensitet samt avsaknad av belysning och gångbana.

Sigrid och Lovis Sturkell motsätter sig bifall till överklagandet och anför bland annat följande. Vägen används även flitigt i samband med rekreation då den ligger i ett område med höga naturvärden. Trafikintensiteten varierar beroende på säsong och aktivitet längs vägen. Detta gör att det inte går att dra några slutsatser om trafikintensiteten utifrån några enstaka kontroller.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om skolskjutsen för Sigrid och Lovis Sturkell för läsåret 2020/2021 behöver anordnas från en annan plats än den anvisade uppsamlingsplatsen med hänsyn till trafikförhållandena längs färdvägen mellan hemmet och uppsamlingsplatsen. Perioden för skolskjutsen har passerat, men parterna har ett befogat intresse av att få saken prövad.

En grundläggande förutsättning för att skolskjuts ska kunna anordnas från en anvisad uppsamlingsplats nära hemmet är att eleven kan ta sig mellan hemmet och uppsamlingsplatsen på ett trafiksäkert sätt. Detta är en individuell bedömning som, utöver de faktiska trafikförhållandena,

även beror på elevens ålder och trafikmognad. Det måste även beaktas att ett barns vårdnadshavare har ett ansvar för att barnet får den tillsyn som det behöver (se 6 kap. 2 § andra stycket föräldrabalken).

I allmänhet gäller att vårdnadshavarens tillsynsansvar är större ju yngre barnet är. Detta innebär bland annat att vårdnadshavare till ett yngre barn kan åläggas ett förhållandevis stort ansvar för att barnet tar sig till en anvisad uppsamlingsplats för skolskjuts. Det är samtidigt viktigt att tillsynsansvaret inte ges en så pass avgörande betydelse att det medför att vårdnadshavaren behöver kompensera för trafikförhållandena längs färdvägen till en uppsamlingsplats nära hemmet på ett sätt som gör att rätten till skolskjuts blir illusorisk (jämför bland annat Kammarrätten i Göteborgs dom den 17 december 2020 i mål nr 2720-20). Var den bortre gränsen för det normala föräldraansvaret går beror på omständigheterna i det enskilda fallet.

Sigrid och Lovis Sturkell var sex respektive åtta år vid beslutstidpunkten. Det är alltså fråga om barn som, sett till sin ringa ålder, behöver relativt omfattande tillsyn i trafiksammanhang. För ett barn som är sex år, likt Sigrid Sturkell, bedöms tillsynsbehovet vara så pass omfattande att det, oavsett de faktiska trafikförhållandena, ligger inom det normala föräldraansvaret att se till att barnet kan ta sig mellan hemmet och en anvisad uppsamlingsplats. Ett barn som är åtta år, likt Lovis Sturkell, har däremot normalt uppnått en större trafikmognad och bör därför kunna ta sig fram på egen hand under enklare trafikförhållanden. Detta innebär emellertid endast att vårdnadshavarnas tillsynsansvar för Lovis Sturkell är mindre än deras ansvar för Sigrid Sturkell och inte att ansvaret helt har upphört.

Kammarrätten anser vid dessa förhållanden att det, till följd av Sigrid och Lovis Sturkells ringa ålder och vårdnadshavarnas därmed omfattande tillsynsansvar, åligger föräldrarna att följa barnen till den anvisade uppsamlingsplatsen. Skolskjutsen för Sigrid och Lovis Sturkell för det aktuella

läsåret behövde därför inte anordnas från en annan plats än denna uppsamlingsplats. Nämnden hade således fog för sitt beslut. Överklagandet ska därför bifallas, vilket medför att förvaltningsrättens avgörande ska upphävas och nämndens beslut den 11 september 2020 ska fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Anders Poulsen
kammarrättsråd
ordförande
(skiljaktig mening)

Hans-Olof Hallbäck
kammarrättsråd

Magdalena Albin
tf. kammarrättsassessor
referent

Madelen Rosblom
kammarrättsfiskal
föredragande

Anders Poulsens skiljaktiga mening

Utifrån vad som har kommit fram om trafikförhållandena och med beaktande av Lovis Sturkells och Sigrid Sturkells ålder och deras allmänna mognad i trafiken instämmer jag i förvaltningsrättens bedömning att den aktuella vägsträckan inte är lämplig från trafik-säkerhetssynpunkt. Vårdnadshavarna ansvarar för att barnen får den tillsyn de behöver med hänsyn till deras ålder, utveckling och övriga omständigheter. Detta kan, enligt min mening, emellertid inte innebära att vårdnadshavarna i detta fall ska ansvara för att regelmässigt följa sina barn till och från en uppsamlingsplats för skolskjuts om detta behövs för att kompensera för de bristfälliga trafikförhållandena. Jag vill därför inte ändra förvaltningsrättens dom utan avslå barn- och utbildningsnämndens överklagande.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING****DOM**
2021-03-05
Meddelad i JönköpingMål nr
5584-20**KLAGANDE**

1. Lovis Sturkell, 20120116-8687
2. Sigrid Sturkell, 20140713-0747

Vårdnadshavare för barnen: Andreas Adolfsson och Anna Sturkell

MOTPART

Barn- och utbildningsnämnden i Falköpings kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Barn- och utbildningsnämndens beslut 2020-09-11

SAKEN

Skolskjuts enligt skollagen (2010:800)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet och återförvisar målet till Barn- och utbildningsnämnden för ny prövning i enlighet med vad som anges i skälen för detta avgörande.

BAKGRUND

Lovis Sturkell (Lovis) och Sigrid Sturkell (Sigrid) har på grund av avståndet mellan hemmet och skolan rätt till skolskjuts från anvisad hållplats. Barn- och utbildningsnämnden i Falköpings kommun (nämnden) har beslutat att de inte har rätt till skolskjuts från hemmet. Nämnden uppgav som skäl att avståndet mellan hemmet och anvisad hållplats är cirka 1,8 kilometer. Enligt kommunens riktlinjer bör avståndet mellan hemmet och busshållplatsen inte överstiga 2 kilometer. Vägen mellan hemmet och den anvisade hållplatsen är en mindre grusväg med många hålor i marken som inte tillåter någon hög hastighet. Skolskjutsansvarig och chauffören, som kör skolskjuts i området och som har god kännedom om vägen, bedömer vägen mellan hemmet och

Dok.Id 359902

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2201 550 02 Jönköping	Hamngatan 15	036-15 66 00 E-post: forvaltningsrattenijonkoping@dom.se www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se	-	måndag–fredag 08:00–16:00

den anvisade hållplatsen som trafiksäker eftersom trafikintensiteten bedöms som mycket låg och att vägens skick inte tillåter någon hög hastighet.

Genom sina föräldrar yrkar Lovis och Sigrid att nämndens beslut ska upphävas och att de beviljas skolskjuts. De anför bl.a. följande. Hålorna i vägen påverkar inte trafikens fart. De skapar en ännu osäkrare väg för barnen att gå på då hålorna istället leder till hastiga undanmanövrar, sämre fokus på medtrafikanter samt spårval nära kanten. Vägen saknar helt vägren, vilket gör att de inte har någon säker möjlighet att kliva undan från trafiken annat än ned i diket. Chauffören trafikerar inte vägen och saknar helt kunskap om trafikintensiteten på vägen. De som bor runt vägen är till stor del skogsägare och bönder, vilket gör att vägen trafikeras av tunga fordon såsom timmerbilar, grusbilar, transport av skogsmaskiner (bred last), traktorer mm. Transport av timmer sker i perioder med hög frekvens med start tidigt på morgonen fram till sent på kvällen. Vägen är krokig med backar och krön vilket ger dålig sikt, den går genom delvis mörk skog och saknar helt belysning. Vinterväghållning/snöröjning sker av bonde i mån av tid, alltid efter tiden för skolskjuts på morgonen. Efter snöröjning bildas snövallar i diket vilket omintetgör möjligheten att gå undan från trafik samt försvårar än mer för trafikanterna att se dem. Vägen används även ofta som en ”buskörningsväg”. Det kan inte vara rimligt att de som små barn ska gå upp till 2 kilometer, oavsett väglag, och därtill kunna passa en utsatt tid för skolbussen. Deras 6-åriga dotter har inte den mognad som krävs för att hålla koll på trafiken samt passa en tid. Hon kan t.ex. inte klockan och hon kan ännu inte fullt ut använda en mobiltelefon på ett tillförlitligt sätt. Det är inte lämpligt att lägga kravet på storasyster att se till att de kommer fram i tid samt står säkert ute vid landsvägen, det är något ett 8-åring inte ska hållas ansvarig för. Riktlinjerna från skolan är att 6-åringarna ska följas från parkering till dörren. Lärarna följer alltid barnen från dörren till skolbussen. Det framstår då som motstridigt att 6-åringen ska klara att gå vägen själv.

Nämnden anför att en ansökan om skolskjuts prövas individuellt och omständigheterna som framställs i ansökan ställs mot regelverket. Vårdnadshavarna har ansökt om skolskjuts på grund av trafikförhållandena. Det ena barnet går i förskoleklass och det andra barnet i årskurs 2. De är idag beviljade skolskjuts i form av upphandlad skolskjuts och har ungefär 1,8 kilometer till anvisad busshållplats. Vägen mellan hemmet och den anvisade hållplatsen är en enskild småväg med funktionell vägklass 8 och det finns ingen tillgänglig mätning av trafikintensiteten på den. Vägklass 8 kännetecknas av att det är vägar med statligt och/eller kommunalt driftsbidrag som har en begränsad betydelse för vägnätet. Oftast betjänar de endast ett mindre antal hushåll. Vägtypen är mycket vanligt förekommande och många av de elever som bor på landsbygden och åker skolskjuts har liknande förhållanden på sin väg till anvisad hållplats. Busschauffören har studerat sträckan ett flertal gånger vid olika tidpunkter och bedömer trafikintensiteten som mycket låg. Både skolskjutsansvarig och busschauffören bedömer vägsträckningen mellan hemmet och anvisad busshållplats som trafiksäker.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Gällande regler

Av 10 kap. 32 § första stycket skollagen framgår att elever i grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. Motsvarande bestämmelse för elever i förskoleklass finns i 9 kap. 15 b § första stycket skollagen.

Förvaltningsrättens bedömning

Lovis och Sigrid var vid ansökan åtta och sex år gamla och går i förskola respektive andra klass i en av kommunen anvisad skola.

I Falköpings kommuns regler för skolskjuts anges bl.a. att kommunen själv får bedöma när skolskjuts ska anordnas och vilka som ska få skolskjuts utifrån elevens förutsättningar och lokala förhållanden. Skolskjuts innebär normalt inte en transport från dörr till dörr. Samtliga elever som erhåller skolskjuts kan bli hänvisade att ta sig till en busshållplats eller uppsamlingsplats. Avståndet mellan hemmet och busshållplatsen/uppsamlingsplatsen bör ej uppgå till längre än 2 km för elev i årskurs F-9. Vid bedömningen av trafikförhållandena på väg till skola eller anvisad hållplats ska hänsyn tas till antal fordon som trafikerar vägen, andel tyngre fordon, hastighetsbegränsning, förekomst av vägren eller gångbana, vägens belysning och elevens ålder. Vid bedömning av trafikförhållandena ska alltid jämförelse göras med elevens situation i tätort. Bedömningen görs också med utgångspunkt att barn som ej är trafikmoget färdas på vägen i sällskap av vårdnadshavare.

Bedömningen av rätten till kostnadsfri skolskjuts ska göras utifrån förhållandena i det enskilda fallet. Vid bedömningen ska särskilt beaktas trafikförhållanden som kan innebära en förhöjd risk för olyckor, t.ex. avsaknad av gångbana och trafiktäthet. Även elevens allmänna mognad i trafiken och förmåga till egna bedömningar ska tillmätas betydelse (jfr RÅ 1993 ref. 77 och RÅ 1994 ref. 84).

Av handlingarna i målet framgår att Lovis och Sigrid är beviljade kostnadsfri skolskjuts på grund av avståndet mellan skolan och hemmet. De är emellertid hänvisade till en hållplats belägen cirka 1,8 km från familjens bostad. Det som förvaltningsrätten har att ta ställning till är om trafikförhållandena på denna sträcka mellan hemmet och den aktuella

hållplatsen är sådana att de bör beviljas skolskjuts från och till en annan plats.

Av utredningen framkommer att vägsträckan utgörs av en väg med vägklass 8 som har en begränsad betydelse för vägnätet. De betjänar oftast endast ett mindre antal hushåll (Trafikverkets Dataproduktspecifikation – Funktionell vägklass, 2020-09-24, Version: 9.0).

Förvaltningsrätten anser att det har kommit fram ett flertal omständigheter som ger skäl att ifrågasätta färdvägens lämplighet för barn i Lovis och Sigrids åldrar. Lovis är endast åtta år gammal och hennes lillasyster endast sex år gammal. Deras allmänna mognad i trafiken kan därmed antas vara mycket begränsad. Föräldrarna uppger att vägen, trots sin klassning, regelbundet trafikeras av tyngre fordon, att hastigheten är begränsad till 70 km/tim och att sträckan saknar belysning. Vägsträckan saknar gångbana och vägren och Lovis och Sigrid är hänvisade till att gå direkt på vägen och i förekommande fall gå ut vid sidan av vägen. Med hänsyn till de omständigheter som framkommer bedömer förvaltningsrätten att den aktuella sträckan ur trafiksäkerhetssynpunkt inte är lämplig för Lovis och Sigrid. Nämnden har därmed inte haft fog för att avslå ansökan om anpassad skolskjuts.

Förvaltningsrätten vill här även lyfta fram det ansvar föräldrar har enligt 6 kap. 2 § andra stycket föräldrabalken att ge barnet den tillsyn som behövs med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter. Men precis som Kammarrätten i Göteborg uttalat kan detta inte rimligen innebära att en vårdnadshavare har ansvar för att regelmässigt följa sitt barn till och från en uppsamlingsplats för skolskjuts om detta behövs för att kompensera för trafikförhållandena, eftersom rätten till skolskjuts då riskerar att bli illusorisk (se mål 2720-20).

Det får ankomma på nämnden att med hänsyn till ovanstående närmare utreda på vilket sätt Lovis och Sigrids skolskjuts behöver anpassas för att uppfylla kravet på trafiksäkerhet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Avgörandet kan överklagas. Information om detta finns i bilaga 1 (FR-03).

Susanne Bagge

Lagmannen Susanne Bagge har avgjort målet. Föredragande jurist har varit Richard Manderhjelm.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.